

HỒ CHÍ MINH – TÌNH YÊU THƯƠNG TỎA SÁNG

NGUYỄN XUÂN TẾ (*)

45 năm qua, kể từ ngày Bác Hồ ra đi, những lời di huấn của Người trong Di chúc mãi mãi là lời dạy thiêng liêng, là một di sản vô giá của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ta. Kỷ niệm 45 năm thực hiện Di chúc của Người cũng là dịp để nâng cao nhận thức, trách nhiệm của cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân, trong đó có đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục, tích cực học tập và làm theo tám gương đạo đức Hồ Chí Minh xây dựng đạo đức trong Đảng, trong xã hội...

Nhân kỷ niệm 61 năm ngày sinh của Bác, nói chuyện với cán bộ Khu ủy Khu 4 mở rộng, đồng chí cố Tổng bí thư Lê Duẩn nêu vấn đề: “*Chúng ta học gương đạo đức Bác Hồ là học những gì?*”. Sau khi nghe một số đồng chí cán bộ Khu ủy trả lời học đạo đức Bác Hồ là học tám gương về trung với nước, hiếu với dân, cần kiệm, liêm, chính, chí công, vô tư, ... đồng chí Lê Duẩn đã kể lại rằng, đồng chí đã học gương đạo đức của Bác Hồ từ một câu chuyện nhỏ về Bác, được đăng trên báo Cứu Quốc. Chuyện được kể, sau cuộc Tổng khởi nghĩa tháng Tám năm 1945, Bác Hồ từ chiến khu về Hà Nội, ở nhà số 48 phố Hàng Ngang để soạn thảo bản Tuyên ngôn độc lập, khai sinh ra nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Hôm đó, đồng chí thư ký ra nhắc Bác đi ngủ vì đã quá khuya, thì từ ngõ tối vang lên tiếng rao của một đứa trẻ nhỏ: “Ai mua lạc rang không?”. Bác nói với người thư ký, dân mình còn khổ quá, trẻ em mà đêm khuya chưa được ngủ, còn phải đi kiếm sống. Đồng chí thư ký thấy mắt Bác rưng rưng. Theo đồng chí Lê Duẩn, thì câu

chuyện đó đã thể hiện cái đức lớn của Bác Hồ, cái đức lớn bắt nguồn từ sự cảm thông sâu sắc với nỗi khổ của con người. Đồng chí Lê Duẩn cho rằng, học gương đạo đức Bác Hồ là học cho được cái “gốc”, tức là học cho được cái **tâm** của Bác trước nỗi khổ của con người. Học gương đạo đức Bác Hồ là phải biết yêu quý người dân, phấn đấu cho người dân được sống trong đất nước độc lập, được hưởng cuộc sống tự do, hạnh phúc (Báo Sài Gòn Giải Phóng, ngày 02/4/2007, tr. 3).

Hồ Chí Minh đã nêu một gương sáng mẫu mực về tình yêu tha thiết của Người đối với đồng bào mình, với tất cả những người lao khổ bị áp bức bóc lột trên trái đất. Tình yêu thương không giới hạn đó hết sức chân thành, tự nhiên, bằng lời nói đi đôi với việc làm, bằng sự chan hòa gần gũi của Hồ Chí Minh với dân chúng trong nước, với bạn bè quốc tế. Phạm Văn Đồng khắc họa chân dung nhân cách Bác: “Hồ Chí Minh cao mà không xa, mới mà không lạ, to lớn mà không làm ra vĩ đại, chói sáng mà không làm ai choáng ngợp, mới gặp lần đầu đã cảm thông từ lâu”. Và ông đã kết luận: “Tình yêu thương con người là điều sâu sắc nhất, tốt đẹp nhất trong con người Hồ Chủ tịch”.

Khi còn là một thiếu niên 15 tuổi, Hồ Chí Minh đã “sớm hiểu biết và rất đau xót trước cảnh thống khổ của đồng bào” và “Anh đã có chí đuổi thực dân Pháp, giải phóng đồng bào” (Trần Dân Tiên, 1995, tr. 12).

Cùng với Trung ương Đảng, Hồ Chí Minh đã lãnh đạo toàn dân Tổng khởi nghĩa giành chính quyền, lập nên nước Việt Nam Dân

(*) Phó Giáo sư, Tiến sĩ. Bí thư Đảng bộ. Hiệu trưởng Trường Cán bộ quản lý giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh.

chủ Cộng hòa. Nhưng nền độc lập còn non trẻ đó ở trong tình thế “nghìn cân treo sợi tóc”, vì thực dân Pháp đã tâm cướp nước ta một lần nữa. Tháng 10/1946, Hồ Chí Minh đã ra Lời Tuyên bố với quốc dân sau chuyến đi Pháp trở về Tổ quốc. Lời Tuyên bố đó đã thể hiện tấm lòng trân trọng người của Người: “Một ngày mà Tổ quốc chưa thống nhất, đồng bào còn chịu khổ là một ngày tôi ăn không ngon, ngủ không yên”.

Đối với toàn thể quốc dân, đồng bào, Hồ Chí Minh dành tình thương yêu cho tất cả, chia sẻ với mỗi người những nỗi đau. Người nói: “Mỗi người, mỗi gia đình đều có một nỗi đau khổ riêng và gộp cả những nỗi đau khổ riêng của mỗi người, mỗi gia đình lại thì thành nỗi đau khổ của tôi” (Hồ Chí Minh, Toàn tập, 2002, tr. 12, tr. 560 – 561).

Đối với Đảng cầm quyền, Bác dành sự quan tâm đặc biệt. Một thí dụ sau đây nói rất rõ điều đó. Sau một năm nghiền ngẫm, suy nghĩ viết bổ sung vào *Di chúc* đầu tiên khởi thảo vào tháng 5/1965 trong phần “Trước hết nói về Đảng”, Bác Hồ dặn thêm một câu: “Phải có tình đồng chí thương yêu lẫn nhau”. Đồng chí Vũ Kỳ, người thư ký của Chủ tịch Hồ Chí Minh đã viết: “Cán bộ, đảng viên chúng ta từ trung ương đến các chi bộ chắc sẽ xúc động biết chừng nào khi biết rằng, sau một năm trời, Bác Hồ chỉ dặn thêm chúng ta một câu như thế”. Và ông bình luận: “Chỉ một câu thôi, nhưng suy cho cùng đó là điểm cơ bản nhất của vấn đề đoàn kết. Bởi nếu không xuất phát từ “tình đồng chí thương yêu lẫn nhau” thì dù có “tự phê bình và phê bình” đến mấy, dù được gọi là “có tinh thần đấu tranh thẳng thắn” đến mấy, hiệu quả cũng chẳng được là bao” (Vũ Kỳ, 1999, tr. 62).

Đối với Nhà nước ta, nhà nước của dân, do dân, vì dân, thì bản chất sâu xa của Nhà nước ấy theo tư tưởng Hồ Chí Minh là không chỉ làm lợi cho dân, mà còn phải yêu dân,

kính dân. Bác Hồ chỉ rõ: “Chúng ta phải yêu dân, kính dân thì dân mới yêu ta, kính ta” (Hồ Chí Minh, *Sđđ*, t. 4, tr. 56 - 57).

Quan liêu, hách dịch, khinh dân, những nhiều dân là ngược với bản chất Nhà nước đó. Và đây cũng là “vấn đề cấp bách” nhất để khắc phục những hạn chế, khuyết điểm trong xây dựng Đảng và Nhà nước ta.

Đối với cán bộ, đảng viên, công chức, Hồ Chí Minh căn dặn:

“Việc gì lợi cho dân, ta phải hết sức làm, việc gì hại cho dân, ta phải hết sức tránh”.

Phẩm chất hàng đầu sáng ngời ấy là xuất phát từ tấm lòng “việc thiện dù nhỏ mấy cũng làm”; “việc ác dù nhỏ mấy cũng tránh”.

Ngày 14/5/1966, Bác Hồ đến thăm và nói chuyện với lớp huấn luyện đảng viên mới do Thành ủy Hà Nội tổ chức. Trong buổi gặp mặt sáng tháng Năm đáng ghi nhớ, sau khi nói xong bài đã chuẩn bị sẵn rất công phu về nội dung, phương pháp giáo dục, học tập lý luận chính trị, Bác Hồ nói thêm một câu như một sự trải nghiệm, một sự kết tinh suy nghĩ cả cuộc đời về học thuyết Mác – Lênin: “Hiểu chủ nghĩa Mác – Lênin là phải sống với nhau có tình có nghĩa. Nếu thuộc bao nhiêu sách mà sống không có tình có nghĩa thì sao gọi là hiểu chủ nghĩa Mác – Lênin được” (Hồ Chí Minh: *Sđđ*, t. 12, tr. 555).

Trong bản *Di chúc* thiêng liêng, sau 45 năm đọc lại, ta vẫn luôn “cảm nhận về những điều mới mẻ, hệ trọng và thiêng liêng” (Báo Nhân dân cuối tuần, ngày 31/8/2014), mỗi chữ mỗi dòng tràn đầy một tình yêu thương rộng lớn: “Cuối cùng, tôi để lại muôn vàn tình thân yêu cho toàn dân, toàn Đảng, cho toàn thể bộ đội, cho các cháu thanh niên và nhi đồng. Tôi cũng gửi lời chào thân ái đến các đồng chí, các bầu bạn và các cháu thanh niên, nhi đồng quốc tế”.

Đúng 42 năm sau, ngày 14/5/2008, đêm đã khuya, đồng chí Nguyễn Thiện Nhân, Ủy

viên Bộ Chính trị, Chủ tịch Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam (lúc bấy giờ là Phó Thủ tướng kiêm Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo) vẫn cùng một số đồng chí trong Ban Cán sự Đảng Bộ Giáo dục và Đào tạo chuẩn bị kỹ lưỡng Bài phát biểu về phong trào “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”. Sáng ngày 15/5/2008, tại một trường phổ thông ở Vạn Phúc, Hà Đông – nơi Bác Hồ viết Lời kêu gọi Toàn quốc kháng chiến, Lễ phát động phong trào thi đua ấy chính thức mở đầu trong toàn ngành giáo dục. Phong trào đã và đang có một sức lan tỏa sâu rộng trong tất cả các cơ sở giáo dục ở nước ta.

Tình yêu thương của Bác Hồ tỏa sáng khắp mọi miền đất nước. Tình yêu thương càng phải ngời sáng ở mỗi nhà trường, mỗi lớp học trên đất nước Việt Nam muôn ngàn yêu quý. Đây cũng chính là cái “gốc” cần phải xây dựng và phát triển trong sự nghiệp đổi mới căn bản và toàn diện nền giáo dục nước nhà.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Báo Nhân dân cuối tuần, ngày 31/8/2014.
2. Báo Sài Gòn Giải Phóng, ngày 02/4/2007, tr. 3.

3. Vũ Kỳ (1999), *Bác Hồ viết Di chúc*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.

4. Hồ Chí Minh (2002), *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.

5. Hồ Chí Minh: *Sổ*, t. 4, tr. 56 – 57.

6. Hồ Chí Minh: *Sổ*, t. 12, tr. 555.

7. Trần Dân Tiên (1995), *Những mẩu chuyện về đời hoạt động của Hồ Chủ tịch*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.

ABSTRACT

45 years ago, as of Uncle Ho's death, Uncle Ho's last teaching words in the Testament have been everlasting sacred teachings, a priceless heritage of the entire Party, people and armed forces. 45 year anniversary of implementing Uncle Ho's Testament is also an opportunity to raise awareness and responsibilities of officers, party members and classes of people, including teachers and educational managers, to positively study and follow the moral example of Ho Chi Minh in Party, in society...